

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ДУ «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ»  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»,  
факультет економічних наук  
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА  
ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА  
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ»  
PÄDAGOGISCHE HOCHSCHULE KARLSRUHE (НІМЕЧЧИНА)  
SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W WARSZAWIE,  
Katedra Finansów (ПОЛЬЩА)  
WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI W BYDGOSZCZY (ПОЛЬЩА)



# «ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ



30 травня 2025 р.  
м. Ірпінь

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ДУ «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ»

# ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

*Збірник матеріалів  
VIII Міжнародної науково-практичної конференції*

*30 травня 2025 р.*

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Ірпінь  
2025

УДК 334.7:658(06)

ББК 65.29я431

Е 45

*Рекомендовано до друку Вченою радою  
Державного податкового університету  
(протокол № 17 від 26 червня 2025 р.) та  
Вченою радою ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»  
(постанова № 57 від 4 червня 2025 р.)*

**Е 45 Економічні перспективи підприємництва: виклики  
воєнного часу та повоєнної відбудови** [Електронне видання] :  
збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної  
конференції, м. Ірпінь, 30 травня 2025 р. – Ірпінь : Державний  
податковий університет, 2025. – 543 с. PDF-формат ; мережеве  
видання ; інституційний репозитарій.  
ISBN 978-966-337-768-1

Збірник містить тези VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Економічні перспективи підприємництва: виклики воєнного часу та повоєнної відбудови», що відбулася 30 травня 2025 р. на базі Державного податкового університету.

Публікації відображають напрями та результати наукових досліджень, присвячених таким актуальним питанням, як: «Економічне підґрунтя розвитку підприємництва в Україні під час війни: можливості та ризики»; «Особливості обліку, аудиту та оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в умовах воєнного часу»; «Технологічний та інноваційний бізнес – чинник перемоги й економічного стрибка України в період повоєнної відбудови»; «Державна політика підтримки секторальних пріоритетів розвитку бізнесу для стратегування повоєнного економічного відновлення України»; «Україна – простір можливостей для розвитку бізнесу та реалізації ідей: погляд молоді».

Видання призначене для науковців, молодих вчених, аспірантів, студентів.

**Матеріали подано в авторській редакції.**

**Відповідальність за зміст матеріалів, їх відповідність вимогам чинного  
правопису й достовірність фактів та статистичних даних несуть автори.**

УДК 334.7:658(06)

ББК 65.29я431

© Державний податковий університет, 2025

© ДУ «Інститут економіки

та прогнозування НАН України», 2025

ISBN 978-966-337-768-1



## Зміст

|                                                                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Колісник О. П., Купріянова А. О.</b><br>ОБЛІК ДЕМОНТАЖУ ТИМЧАСОВИХ СПОРУД:<br>ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ТА СПИСАННЯ.....                              | 163 |
| <b>Логощук І. В.</b><br>ОБЛІК І АУДИТ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД: АДАПТАЦІЯ<br>ІНСТРУМЕНТІВ ДО НОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ РЕАЛІЙ.....                                   | 166 |
| <b>Меліхова Т. О., Меліхов Є. В., Маковоз С.</b><br>ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА РОЗПОДІЛУ<br>ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ .....                               | 169 |
| <b>Остапенко Я. О., Шпак Я. О.</b><br>ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ<br>В ОПОДАТКУВАННІ В УМОВАХ ВІЙНИ .....                                     | 171 |
| <b>Панасюк О. В., Гуренко С. В.</b><br>ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ВОЄННОГО СТАНУ<br>НА ПОДАТКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА.....                                   | 174 |
| <b>Райковська І. Т., Костенко О. М.</b><br>ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ І АНАЛІТИЧНЕ<br>ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ<br>ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ ..... | 177 |
| <b>Склярів Д. Г.</b><br>ОБЛІК МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ<br>ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА.....                                                  | 181 |
| <b>Сулима М. О.</b><br>ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА МСФЗ-ЗВІТНОСТІ<br>УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ .....                                    | 185 |
| <b>Шпак В. А.</b><br>ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ В УМОВАХ РЕЛОКАЦІЇ<br>ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ .....                                                 | 188 |



УДК 657

**М. О. Сулима,**  
*канд. екон. наук, доцент,  
Київський столичний університет  
імені Бориса Грінченка,  
м. Київ, Україна  
ORCID ID 0000-0002-5297-7388*

## **ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА МСФЗ-ЗВІТНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ**

Воєнний стан кардинально змінив економічне середовище та суттєво вплинув на діяльність всіх суб'єктів господарювання в Україні. В цих умовах бізнес стикається з викликами. Йдеться про зруйновані активи, порушення логістичних ланцюгів, міграція робочої сили, зростання інфляції та нестабільність валютного курсу. Ведення обліку та складання фінансової звітності за Міжнародними стандартами фінансової звітності (далі – МСФЗ) в таких обставинах набуває особливого значення, адже саме МСФЗ забезпечують високу якість та прозорість інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень та задоволення потреб стейкхолдерів. Разом з тим МСФЗ – це об'єднуюча ланка, яка дозволяє інвестору з будь-якої країни зрозуміти бізнес, в якій він вкладає чи уже вклав кошти [7].

Мета дослідження полягає у систематизації ключових особливостей діяльності бізнесу в умовах воєнного стану в Україні, особливостей ведення обліку та складання фінансової звітності згідно МСФЗ.

Так, застосування МСФЗ в умовах воєнного стану вимагає від підприємств не лише глибокого розуміння стандартів, а й їхньої адаптації до унікальних реалій, що виникають внаслідок збройної агресії. Це стосується як оцінки активів та зобов'язань, так і розкриття інформації про ризики та невизначеності. Важливість цієї теми зумовлена необхідністю забезпечення достовірності фінансової звітності, збереження довіри інвесторів та кредиторів, а також підтримки економічної стабільності країни в цілому. Ведення бізнесу у час війни супроводжується викликами, які суттєво ускладнюють ведення обліку та складання фінансової звітності за МСФЗ. Йдеться про особливості розкриття інформації, проблеми з безперервністю діяльності, знецінення та пошкодження активів, оцінка та визнання зобов'язань, невизначеність щодо майбутніх грошових потоків, облік державної допомоги та грантів, валютні ризики та гіперінфляція.

Так, в умовах воєнного стану МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» та інші стандарти вимагають розширеного розкриття





## Розділ II. Особливості обліку, аудиту та оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в умовах воєнного часу

інформації про вплив цих подій на фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки підприємства [5]. Особливу увагу слід приділити розкриттю інформації про істотні оціночні судження та джерела невизначеності в оцінках. Багато компаній зіштовхуються з невизначеністю щодо їхньої здатності продовжувати діяльність. Відповідно до МСБО 1 «Подання фінансової звітності» керівництво повинно оцінювати здатність підприємства продовжувати діяльність на безперервній основі [1]. У разі виникнення сумнівів необхідно розкривати відповідну інформацію та, можливо, готувати звітність на іншій основі, якщо припущення про безперервність діяльності не є обґрунтованим. Руйнування інфраструктури, виробничих потужностей, складських приміщень призводить до значного зменшення або повної втрати вартості основних засобів, запасів, незавершеного будівництва. Підприємствам слід регулярно проводити тестування на знецінення активів відповідно до МСБО 36 «Зменшення корисності активів», що вимагає значних професійних суджень та достовірних оцінок [4]. Крім того, коли виникають нові види зобов'язань, пов'язані з відновлення пошкоджених об'єктів, реструктуризації боргів, виплати компенсацій. Оцінка таких зобов'язань, зазвичай, є складною через відсутність нормативно-правового забезпечення. Прогнозування грошових потоків стає надзвичайно складним через нестабільність економіки, ризики подальших руйнувань, зміни споживчої поведінки та логістичних проблем. Це має вплив на дисконтування майбутніх грошових потоків при оцінці фінансових інструментів відповідно до рекомендацій МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [6]. Нині бізнес в Україні особливо потребує державної підтримки та грантової допомоги від міжнародних організацій. Їх облік регулюється МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу», що вимагає правильного визнання доходів від таких грантів та відображення пов'язаних з ними зобов'язань [2]. Разом з тим девальвація національної валюти та висока інфляція створюють додаткові виклики для обліку операцій в іноземній валюті та для підготовки звітності в умовах гіперінфляційної економіки. Хоча економіка України не визнана гіперінфляційною, втім, за критеріями МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції», високий рівень інфляції вимагає постійного моніторингу [3].

Зроблені в умовах невизначеності оціночні судження мають бути належним чином задокументовані, з обґрунтуванням використаних припущень та джерел інформації. В умовах підвищених ризиків, важливо посилити систему внутрішнього контролю для забезпечення достовірності облікових даних. Оцінки активів, зобов'язань та інших показників фінансової звітності повинні регулярно переглядатися та коригуватися з урахуванням зміни обставин. Важливою є також постійна взаємодія з незалежними аудиторами для забезпечення якості фінансової звітності. Аудитори можуть надати консультації щодо застосування МСФЗ у складних ситуаціях. Забезпечення повного та прозорого розкриття інформації про вплив воєнного стану на діяльність підприємства, включаючи вплив на його ліквідність, платоспроможність, майбутні



плани та ризики. Це допомагає користувачам звітності краще зрозуміти фінансовий стан підприємства.

Отже, воєнний стан в Україні створює виклики для українського бізнесу, який веде облік та складає фінансову звітність за МСФЗ. Незважаючи на усі труднощі, дотримання принципів МСФЗ та належне застосування професійних суджень є критично важливим для забезпечення достовірності, прозорості та корисності фінансової звітності. Це, в свою чергу, сприяє підтримці довіри інвесторів, кредиторів та інших стейкхолдерів, що є необхідним для економічної стійкості України під час війни та в період повоєнного відновлення. Першочергова потреба полягає у ретельному документуванні всіх професійних суджень, регулярному перегляді облікових оцінок та розширеному розкритті інформації про вплив воєнного стану на фінансовий стан підприємства. Здатність українських підприємств адаптуватися до цих складних умов та продовжувати надавати високоякісну фінансову звітність за МСФЗ є свідченням їхньої стійкості та професіоналізму, що має вирішальне значення для майбутнього економічного розвитку України.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. МСБО 1 «Подання фінансової звітності». URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929\\_013#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text)
2. МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу». URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929\\_041#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_041#Text)
3. МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції». URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929\\_048#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_048#Text)
4. МСБО 36 «Зменшення корисності активів». URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929\\_047#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_047#Text)
5. МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності». URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929\\_004#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_004#Text)
6. МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929\\_016#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text)
7. Онищенко В. МСФЗ 2024/2025. URL : <https://buhplatforma.com.ua/article/7659-msfz-2020>